

P+

SPECIAL

Jaargang 16
Week 12 | 2018

Sociale
ondernemingen
zoeken vaste
klandizie onder
gemeenten

Nienke Poortvliet
BORO*ATELIER
Links Fares, 28 jaar,
en rechts Roua, 30 jaar,
allebei uit Damascus
gevlucht naar Nederland.

Gezocht: Overheidswerk

SOCIAL CASE SOCIALE ONDERNEMINGEN EN GEMEENTEN

Alle nieuwe gemeentebesturen van Nederland kunnen straks hetzelfde beleidsdoel formuleren: 'Sociale ondernemingen krijgen een vaste plek in ons inkoopbeleid'. Dat doen gemeenten nu niet of nauwelijks. Helemaal fout, want sinds 2016 verplicht Europa overheden de inkoop van grote opdrachten in stukjes op te knippen, zodat het werk ook behapbaar is voor mkb-bedrijven. Daaronder vallen ook sociale ondernemingen die werk bieden aan mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Juist deze bedrijven zitten erg verlegen om overheidswerk. En als het nieuwe college van B&W dan toch aan de sociale paragraaf begint te schrijven: de uitstroom uit de kaartenbakken kan stukken verbeterd worden. Laat sociale ondernemers zelf meezoeken naar geschikte medewerkers.

Breedweer uit Uitgeest gaat de geschiedenisboekjes in als de eerste sociale onderneming die een sociale werkvoorziening (SW-bedrijf) bij een gemeentelijke aanbesteding versloeg. Dat is bijzonder, want zo'n 92 procent van de gemeentelijke inkoop gaat niet via aanbestedingen en worden onderhands vergeven. Bij grotere opdrachten mag dat niet. Boven een bedrag van 221 duizend euro vallen prijsvragen van een overheid binnen het Europees Aanbestedingsrecht.

De plaats van het strijdtoneel: Leeuwarden. Directeur Jack Stuijbergen van deze sociale facilitair dienstverlener (schoonmaak, catering, glasbewassing) deed iets waar de meeste van zijn collega's voor terugschrikken: hij bestudeerde de Europese aanbestedingswet

eens goed. Hij snapte wat de nieuwe mogelijkheden waren, hield de website van de overheid Tendered in de gaten en zag dat de duurzame hoofdstad van Friesland een opdracht voor maximaal 285 duizend euro te vergeven had om zeventien gebouwen schoon te maken. Hij stapte naar zijn accountant, liet schriftelijk vastleggen dat Breedweer voor meer dan 30 procent aan gehandicapten werk bood, tekende in en won.

Er was slechts één andere gegadigde: de sociale werkplaats van Leeuwarden. Daar was men totaal niet bedacht op deze concurrentie. Stuijbergen merkte dat al bij de schouw, toen hij kennis maakte met de opdrachtgever. "Daar proef je: wat wil de opdrachtgever? Dat is je kans jezelf te presenteren, ook al moet je je

vragen slim via een nota van inlichtingen stellen. Zo hebben we duidelijk gemaakt welke impact wij meten. Ook hoe we mensen uit de WW en uit de bijstand laten doorstromen naar regulier werk. We hebben onze leerwerktrajecten laten zien. Maar ook onze inzet op circulariteit, onze lage milieubelasting. We gaven voor dit alles ook een garantie af, met een realisatiedatum van een jaar. Ons lidmaatschap van Social Enterprise NL meegestuurd. We zijn ook koploper in het netwerk van MVO Nederland. En al lag het supergevoelig, we wonnen de aanbesteding. De sociale werkvoorziening had gewoon een erg slechte aanbesteding gedaan." Stuijbergen bood medewerkers van de sociale werkplaats die voorheen de gebouwen schoonmaakten de gelegenheid bij Breedweer te komen werken. Van de 27 medewerkers maakten er slechts vijf van deze gelegenheid gebruik. "Zeer teleur-

stellend", commentarieert Stuijbergen het resultaat van zijn aanbod.

Het is een bijzondere overwinning, want de stad Leeuwarden is voor 21 procent

mede-eigenaar van de sociale werkplaats. Stuijbergen: "Het verdienmodel van de SW is gebaseerd op de Rijkssubsidie van 25.700 euro per medewerker. Gaat er iemand weg, dan wordt er minder omzet gemaakt. Dat is een pervers verdienmodel. Ze zetten rustig zeven mensen in op een klus die ik met twee man moet zien te klaren. In onze filosofie staat juist de opdracht centraal, waardoor wij mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt uit de uitkering halen."

Door de succesvolle aanbesteding heeft Breedweer de smaak te pakken gekregen en wint het bedrijf de ene na de andere Europese aanbesteding. "Na Leeuwarden wonnen we ook Dronten en Texel." Stuijbergen is nu met de Amsterdamse woningstichting Rochdale in de weer en schuwt ook daar de confrontatie niet. Rochdale kwam in opspraak omdat de voormalige directeur het nodig vond in een Maserati door te stad te rijden. Stuijbergen: "Dus liet ik op onze presentatie een rode Maserati zien. En vroeg: is dit waar Rochdale blijvend mee geassocieerd wil worden? Of zullen we teruggaan naar de sociale basis van de woningcorporatie en mensen die het werk nodig hebben jullie gebouwen weer laten schoonmaken?"

Websites
[Website Breedweer](#)
[Website Tendered](#)

Hoe win je een gemeentelijke aanbesteding?

Directeur Jack Stuijbergen van de sociale onderneming Breedweer, begonnen als schoonmaakbedrijf: "Na Leeuwarden wonnen we ook Europese aanbestedingen in Texel en Dronten."

Gezocht: Overheidswerk

BORO*ATELIER

verspilt niets of niemand

Stichting BORO*ATELIER is formeel van start gegaan op 1 oktober vorig jaar met het maken van babyproducten onder de merknaam BORO*MINI. De sociale onderneming maakt onder andere slabbetjes, hydrofiele doeken en dekentjes, alles van biologische katoen en met natuurlijke verf. De directeuren Lotje Terra en Celia Geraedts vroegen Nienke Poortvliet (1976) van Keen Pepper om de startfinanciering te regelen. Stadsdeel West van Amsterdam heeft eenmalig voor drieduizend euro producten afgenomen. “De gemeente zou vaste klant kunnen worden”, zegt Poortvliet.

Nienke Poortvliet: “De gemeente Amsterdam zou vaste klant kunnen worden, maar daarin hebben we nog niet geïnvesteerd.”

“Korte procedures kosten veel minder tijd en dus minder geld”

BORO*ATELIER biedt deelnemers een leerwerktraject waarin ze in zes maanden ambachten leren zoals als naaien, zeefdrukken en natuurlijk verven. Ook werken ze aan hun persoonlijke ontwikkeling. Doel is om hen te begeleiden naar betaald werk, ofwel in het BORO*ATELIER of bij een andere passende werkgever uit hun netwerk. De doelgroep bestaat uit vrouwen die langdurig werkloos zijn en statushouders – vluchtelingen die een verblijfstatus hebben gekregen. Sociaal directeur Lotje Terra kwam zelf op het idee nadat haar tweede kind geboren was en haar kraamhulp vertelde over de hulp die zij aan moeders in stille armoede bood. Deze kraamhulp kwam ook bij al dan niet illegale vluchtelingen en zag dat ze vaak helemaal niks hadden, zelfs geen matras om hun kind te baren. Terra was geraakt door dit verhaal en bedacht dat zelfredzaamheid in deze situatie de beste remedie is. Werk hebben en daarmee inkomsten verwerven leidt in alle gevallen tot onafhankelijkheid. Terra kende de zogenoemde sociale werkplaatsen, maar ze zag geen marktwaarde in de producten die daar gemaakt worden. Ze zocht samenwerking met Celia Geraedts, die veel ervaring heeft met ontwerpen en verven van kleding en nu het creatieve brein van BORO*MINI is. Het Japanse woord *boro* betekent overigens ‘gebruik alles, verspil niets’.

Nienke Poortvliet werd in aanloop van de oprichting van BORO*ATELIER benaderd voor de nodige subsidie- en fondsenaanvragen. “Vanuit mijn eigen bedrijf Keen Pepper ondersteun ik sociale ondernemingen in subsidie- en fondsenaanvragen en geef ik strategisch advies.” De startfinanciering kwam van vier verstrekkers, waaronder de gemeente Amsterdam. “Met de gemeente heb ik wat intensiever contact in het kader van het project Ruimte

Het stadsdeel West van Amsterdam kocht voor drieduizend euro hydrofiele doeken, een mooi cadeau voor pasgeboren baby's als ouders hun nieuwe wereldburger aangeven. Andere producten: slabbetjes en bandana's.

voor Initiatief. Dit is gericht op het overnemen of aanvullen van gemeentelijke taken door maatschappelijke initiatieven. Omdat BORO*ATELIER zich richt op het begeleiden naar werk voor langdurig werkzoekenden en statushouders, draagt dit sociale bedrijf bij aan de doelstellingen die de gemeente Amsterdam moet behalen.”

Poortvliet noemt het “een zoektocht” naar de juiste mensen. “We hebben te maken met het stadsdeel West, een speciale werkgroep en de centrale gemeente. Ruimte voor Initiatief is een soort politiek project, en ook de ambtenaren zelf zijn nog op zoek naar de juiste invulling.” De dienst van de re-integratietrajecten, waar BORO*ATELIER zijn werknemers vandaan haalt, heet sinds kort Werk Participatie en Inkomen (WPI). Poortvliet: “Het is voor de buitenstaander niet duidelijk wie hier het aanspreekpunt is. Het is nog geen coherente afdeling sinds de reorganisatie, het moet weer opnieuw vormgegeven worden. Ook ambtenaren zijn een beetje de weg kwijt, zij weten ook niet precies bij wie ze moeten aankloppen. We hebben op stadsdeelniveau een paar ambtenaren die heel erg voor ons gaan, van goede wil zijn, maar tegen dezelfde belemmeringen aanlopen.”

BORO*ATELIER heeft dit jaar vijftigduizend euro subsidie gekregen, een deel van een programma van WPI voor de statushouders en een deel van stadsdeel West voor maatschappelijk initiatieven. Daarmee kunnen ze twintig trajecten van een half jaar financieren. Met de toezegging dat als het succesvol is, ze volgend jaar opnieuw een aanvraag mogen doen. Begin vorig jaar behaalden de twee directeur en met hun pitch bovendien de tweede plek in het project Sociale Helden en kregen ze naast subsidie nog een prijs: stadsdeel West kocht

voor drieduizend euro hydrofiele doeken, een mooi cadeau voor pasgeboren baby's als ouders hun nieuwe wereldburger aangeven. “Het was een eenmalige aanschaf, maar hier liggen nog kansen”, zegt Poortvliet. “De gemeente zou vaste klant kunnen worden, maar daarin hebben we nog niet geïnvesteerd.” Ook de gemeente zelf heeft nog geen aanstalten gemaakt.

Poortvliet ziet dat de gemeente in relatie tot sociale ondernemingen nog meer zou kunnen betekenen. “We zouden veel directer en resultaatgerichter geholpen kunnen worden. Korte procedures zijn voor sociale ondernemingen ideaal. Dat zou voor beide zijden ook veel minder tijd en dus minder geld kunnen kosten. We hebben nu te maken met verschillende subsidieafdelingen en gemeentelijke diensten. Toeleiding naar vast werk is één ding, maar voor BORO*ATELIER is ook duurzaamheid van belang: het lokaal produceren, natuurlijk verven en biologisch katoen verwerken. Hiervoor heb je weer met een andere afdeling te maken. Dat zou een stuk overzichtelijker kunnen.”

Daarnaast vindt ze dat de samenwerking tussen gemeente en sociaal bedrijf intensiever kan: “Onderzoek waar sociaal ondernemingen en de gemeente elkaar aanvullen en versterken; sla vervolgens de handen ineen in het aanpakken van maatschappelijke problemen. Met Ruimte voor Initiatief wordt daar een eerste stap in gezet, maar het is belangrijk dat er binnen de gemeente nog meer en bredere focus komt te liggen op constructieve, lange termijn samenwerking tussen sociaal ondernemingen en gemeenten.”

nienke@keenpepper.nl

Website BORO*MINI

Waarom moeten gemeenten sociale bedrijven **verplicht een kans geven bij aanbestedingen?**

Bart Krull van Buy Social: "Heel wat van de vijf- tot zesduizend sociale bedrijven in Nederland zouden heel goed de catering van gemeentelijke bijeenkomsten kunnen verzorgen."

Op deze vrijdagmiddag is het anders o zo kostbare juridische advies van CMS gratis, speciaal voor sociale ondernemingen. Advocade Maartje Speksnijder is specialiste aanbestedingen. Ze verzorgt een presentatie over het juridisch kader van het Europees aanbesteden. Met andere woorden: hoe win je een grote overheidsopdracht? Het lijkt op de beklimming van een hoge berg, zodat de meeste kleine bedrijven er niet eens aan beginnen. Tegelijkertijd zijn er maar enkele inkopers bij de gemeenten die er aan denken dat opdrachten ook open moeten staan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de zaal zit ook Bart Krull (1974), die deze twee werelden bij elkaar wil brengen in een 'B2G-model': Business to Government. Hij weet: alle gemeenten van Nederland kopen samen jaarlijks voor 41 miljard euro in. Dat kunnen bomen zijn, trams, elektrische auto's of groot onderhoud aan wegen en tunnels. Het zijn geen producten waar sociale ondernemingen zich in specialiseren. Heel wat van de vijf- tot

zesduizend sociale bedrijven in Nederland zouden echter heel goed de catering van een gemeentelijke bijeenkomsten kunnen verzorgen, de bouw en het onderhoud van websites of andere ICT-opdrachten, de schoonmaak en het onderhoud van overheidsgebouwen, vervoerstaken, afvalinzameling en fietsbeheer. Het zijn vooral service-gerichte diensten waar sociale ondernemingen zich in onderscheiden.

Krull startte vanuit Social Enterprise NL samen met de Social Impact Factory de organisatie Buy Social, die inkopen bij sociale ondernemingen stimuleert. De bijeenkomst in dit kantoor-op-stand aan de Amsterdamse Zuidas is een van de vele activiteiten om de brug te slaan. Krull heeft al de nodige drempels in kaart gebracht: "Als het om de aanbesteding van catering gaat, bundelt de inkoopafdeling van een gemeente bij voorkeur de hele vraag. Dan is er een totale som, overzicht en is de kwaliteitscontrole volgens de ambtenaren

"In deze afweging dient de aanbestedende dienst uitdrukkelijk ook de samenstelling van de relevante markt, waaronder dus ook sociale ondernemingen en de belangen van het mkb te betrekken."

makkelijker uit te voeren. Je hebt met een enkele partij te maken, in plaats van met acht verschillende. De opdracht wordt zo te groot voor sociale ondernemingen, die een schaal hebben die meer past bij de bediening van een enkele activiteit, of een enkel kantoor. Wij zeggen dan: knip het op, die vraag." Ook op deze middag hoort Krull - en met hem een hele groep sociale ondernemers - dat het de overheid niet eens is toegestaan om opdrachten zo groot te maken, dat ze onbereikbaar worden voor het mkb-ers, waaronder sociale ondernemers en zzp'ers. Maartje Speksnijder van CMS is daar heel helder over, als ze uitlegt wat er in de vernieuwde (in 2016) Aanbestedingswet staat. In het juridisch kader Europees Aanbesteden gelden de beginselen van 'nondiscriminatie, gelijke behandeling, transparantie en proportionaliteit. Volgens de herziene Richtlijnen stelt Europa onder andere de volgende prioriteit: 'Inclusieve groei: voor een economie met veel werkgelegenheid en sociale territoriale cohesie.' Met andere woorden: in het Europa van 2020 moet iedereen meedoen, ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Speksnijder: "De nieuwe aanbestedingsrichtlijnen voorzien de aanbestedende diensten van mogelijkheden en de nodige

instrumenten om bij te dragen tot de strategische doelstellingen van Europa 2020." Het is niet langer meer de bedoeling dat gemeenten zich opstellen als prijsskoper. Daarover klagen duurzame bedrijven al jaren. Het gaat nu om het creëren van maatschappelijke waarde. Speksnijder licht toe: "Dat kan zijn het stimuleren van duurzaamheid, sociaal en inclusief beleid en innovatie." Bij gewone aanbestedingen moet de opdracht nu vooral gaan naar de inschrijver die de beste prijs-kwaliteitsverhouding biedt.

Krull stopt even zijn Twitter-verslag van de bijeenkomst als de advocate een sheet projecteert waarop staat: 'Verbod tot onnodig samenvoegen van opdrachten'. Dat is precies wat sociale ondernemingen nodig hebben. Gemeenten die toch opdrachten bundelen, moeten dat nu 'deugdelijk' motiveren. Speksnijder: "In deze afweging dient de aanbestedende dienst uitdrukkelijk ook de samenstelling van de relevante markt, waaronder dus ook sociale ondernemingen en de belangen van het mkb te betrekken." Met andere woorden: de Europese wetgever staat het gemeenten niet langer toe dat een groot deel van de markt wordt uitgesloten vanwege de schaalgrootte van de opdracht. Europa bedient zich daarnaast van de term 'gehandicapte of kansarme werknemers'. Het artikel 2.82 uit de Aanbestedingswet biedt de mogelijkheid om hieronder tal van groepen mee te tellen, om zo tot de benodigde 30 procent van het persoonsbestand te komen. Het is een vorm van 'positieve discriminatie'. Juriste Speksnijder somt de groepen op die meegeteld mogen worden: "Mensen die vallen onder de Wet Banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten. Mensen die onder de Participatiewet

vallen en geen wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Mensen met een indicatie voor de sociale werkvoorziening. Wajongers. Mensen met een ID-baan. Maar ook personen die een uitkering ontvangen op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering."

De laatste horde die Buy Social moet nemen, komt op deze middag niet aan bod. Het is niet zo dat gemeenten zich niets gelegen laten liggen aan sociale ondernemingen. Tal van ambtenaren bieden ondersteuning, onder andere door subsidies te verstrekken. Dat zijn echter niet de gemeentelijke inkopers. Bij deze groep heerst terughoudendheid om sociale ondernemingen voor te trekken, om zo rechtszaken van reguliere bedrijven te voorkomen die zich benadeeld voelen. "Het zou veel mooier zijn als er ruimte zou komen om eens iets uit te proberen", oppert Krull. "Daar is alle reden toe: sociale ondernemingen werken aan dezelfde doelstellingen als de meeste gemeenten. Een duurzame inclusieve gemeente of stad, veilig en schoon. Zinvol werk, een zelfstandig inkomen. We willen dat er meer gaat bewegen op dit vlak. Sommige processen mogen wel wat losser. Het zou goed zijn eerst eens een marktconsultatie te doen, in gesprek te gaan met verschillende aanbieders, voordat de aanbesteding de deur uit gaat." Naast Face to Face-bijeenkomsten startte Buy Social een website om de makelaarsfunctie beter zichtbaar te maken. Deze 'Social Impact Market' biedt een overzicht van producten en diensten van sociaal ondernemers. Gemeenten (en reguliere bedrijven) kunnen aanbieders zoeken op impactgebied, Sustainable Development Goals (SDG's), branche of regio. Zo'n 120 ondernemers bieden zich op deze online marktplaats aan, met bijna tweehonderd producten. De eerste matches zijn al gemaakt. Stichting DOEN leverde een financiële bijdrage om dit platform te kunnen bouwen.

Website
Social Impact Market

De Prael levert meer dan bier

Brouwer Arno Kooy: "Ik heb een paar keer gemeentelijke vragenlijsten ingevuld en op basis daarvan goede gesprekken gevoerd, maar dan verdwijnt het contact weer."

Niet lullen maar doen. Dat is een beetje de mentaliteit van de oprichters van bierbrouwerij De Prael. Een bedrijf met een helder product en een nobel doel: mensen met een beperking aan het werk helpen. Op hun website maken ze er weinig woorden aan vuil, ze brouwen gewoon mooi bier met klinkende namen als Barleywine en Quadrupel. De gemeente Amsterdam is geen vaste afnemer. "Het is heel lastig om afspraken te maken", zegt medeoprichter Arno Kooy (1957).

Zonder gemeentelijke subsidie werd het bedrijf in 2002 opgericht door Arno Kooy en Fer Kok. Een lang gekoesterde wens: bier maken in een eigen brouwerij met een sociale functie. De Prael was in 2002 de eerste Nederlandse brouwerij die voor deze manier van werken koos, maar het idee heeft inmiddels navolging gevonden. Het bedrijf heeft tegenwoordig twee vestigingen in het centrum van Amsterdam, waar brouwerij, horeca, de afdeling logistiek en de winkel zijn ondergebracht. "We zijn bezig met het een franchiseformule", vertelt Kooy. "Op 13 april openen we een vestiging in Den Haag en eind 2018 in Groningen." De Prael telt zo'n 160 medewerkers, waarvan een kleine honderd vrijwilligers. Ze bestaan voornamelijk uit mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. 'De Prael staat voor zoveel meer dan alleen bier', stelt Kooy op de website. 'De één werkt zeven dagen, de ander zeven minuten, maar iedereen is onderdeel van dezelfde grote familie. Werken met mensen en met bier is een gouden combinatie gebleken.' Voor deze werknemers ontvangt het bedrijf zogenoemde trajectgelden vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Per jaar gaat het nu om ruim twee ton. "We hebben nooit subsidie van een gemeente gehad", zegt Kooy. "Wel eenmalig een ontwikkelbedrag voor scholing."

De brouwerij produceert uiteenlopende bieren en presenteert dit voorjaar zijn nieuwste lentebier met de klinkende naam 'Zij Geloof In Mijbok'. Naast enkele seizoengebonden bieren brouwen ze ook in opdracht van derden.

Amsterdam zet wel mensen uit de kaartenbakken op leertraject bij brouwerij De Prael, maar koopt geen bier in.

"Iedereen is hier onderdeel van dezelfde grote familie"

Het gaat goed met De Prael. "Ja", zegt Kooy, "ondanks dat de toestroom van nieuwe werknemers sinds de invoering van de Wmo drastisch is teruggelopen, van dertig per maand naar dertig per jaar. De gemeente Amsterdam is echter nog steeds vaste klant van ons als het gaat om de verkoop van leerwerktrajecten. We krijgen personeel via de bijstand en via klantmanagers van de gemeente. Verder hebben we vijftien Wajongers die bij ons stage lopen. Dat betekent voor ons gratis arbeid en voor hen gratis scholing, die de gemeente niet hoeft te betalen."

De gemeente blijkt geen vaste afnemer van dit mooie bier. "Dat is nooit echt gelukt. We hebben het eens geprobeerd in een aanbestedings-traject mee te doen, zo'n vier à vijf jaar geleden. Dat ging heel moeizaam, want we kregen met zoveel hokjes en dingen te maken. Dan is het heel lastig om zaken te doen. Het gaat ook om een kleine marge; we hebben veel meer aan horeca en retail, dus worden tijd en moeite al snel te groot. Ik merk wel dat het gemeentebestuur onze horeca spontaan weet te vinden voor feestjes en een borrel."

Er valt zeker meer uit te halen, weet Kooy, maar dan zou de weg wat eenvoudiger moeten zijn. "Wij hebben geen tijd om door de verplichte contactenstroom heen te komen. Dan heb ik in dezelfde tijd allang twintig vaten bier aan de horeca verkocht. De gemeente is op

papier heel erg bezig met sociale ondernemingen, maar ik heb het gevoel dat het bij dat papier blijft hangen. Ik heb een paar keer vragenlijsten ingevuld en op basis daarvan goede gesprekken gevoerd, maar dan verdwijnt het contact weer."

Terwijl de gemeente als vaste afnemer toch goede reclame zou zijn? "Ja, maar dat doen ze niet. Als het om politieke issues gaat – bijvoorbeeld tijdens een landelijke discussie over sociale ondernemingen – dan staan ze hier meteen op de stoep. Maar dan gaat het nooit over ons product. Er wordt veel gepraat over beleid, maar ik merk dat de gemeente toch weinig weet over wat we doen. Ook geen informatie onderling uitwisselt. Dan komen er ineens ambtenaren langs om te praten over de Regeling Beschut Werk, terwijl we dat allang doen."

In Groningen en Den Haag heeft Kooy dezelfde ervaringen. "Het is geen onwil, maar het gevolg van regelgeving en een aanbestedingsverhaal vol eisen waar sociale ondernemingen vaak niet aan kunnen voldoen, omdat ze te klein zijn. De regels zouden simpeler moeten en minder streng ter voorkoming van fraude. Binnen het gemeentebestuur zou de informatiestroom beter kunnen. Ik had laatst weer een rondetafelgesprek, maar ik vrees dat het daarbij blijft. Er is veel goede wil, maar qua uitvoering en ondersteuning is er nog verbetering nodig."

arno@deprael.nl

Website [De Prael](http://deprael.nl)

Hoe de instroom van medewerkers te versnellen?

➤ **S**ucces vraagt om een hele nauwe samenwerking tussen gemeenten en sociale ondernemingen. “Bedrijven willen in de kaartenbakken van de gemeente kunnen kijken, al is het anoniem. Ze vragen ook om een vast contactpersoon bij de gemeente, iemand met daadkracht.” Meer transparantie dus, door de gemeente, maar ook door bedrijven zelf. Dat is de conclusie van Corine van de Burgt na een onderzoek in het Amsterdamse onder 23 organisaties, waaronder 18 sociale ondernemingen. De hoofdstad vroeg het kennisnetwerk De Omslag - waarvan zij directeur is - te onderzoeken hoeveel mensen sociale bedrijven op dit moment werk bieden. Dat bleken er 3.303 te zijn, inclusief de 2.545 die bij het sociaal werkbedrijf Pantar werken. Het betekent dat nog steeds veruit de meeste mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een uitkering WSW (Wet sociale werkvoorziening) ontvangen. Slechts 238 zijn aan het werk met een loonkostensubsidie, waarvan ook nog eens een deel bij Pantar. Sociale ondernemingen bieden niet meer dan 428 banen aan mensen met een arbeidsbeperking, vanuit een waaier aan regelingen. Een bijna even grote groep medewerkers gebruikt sociale ondernemingen als dagbesteding en nog eens 184 werken er mee als vrijwilliger of hebben er een leerwerkplek.

Er is dus nog een wereld te winnen, want er logeren in Amsterdam tienduizenden mensen in de kaartenbakken. Tegelijkertijd kunnen sociale ondernemingen het werk niet aan. Het onderzoek stelt: ‘De ondernemers signaleren een tekort terwijl er meer dan 30 duizend mensen met een uitkering van de gemeente Amsterdam in trede 1 of 2 zijn ingedeeld. Algemene aanname is dat hier veel mensen tussen zitten met een arbeidsbeperking. Er is vanuit sociale firma’s sterke behoefte

om inzicht te krijgen in dit bestand. Ze willen werven onder deze groep mensen, niet alleen in het kader van sociaal werk.’

Probleem is wel dat er onder deze groep meer mensen zwaardere ondersteuning nodig hebben. Dat maakt het moeilijker ingewikkelde opdrachten uit te voeren. Uit het onderzoek: ‘De indruk bestaat bij sociale firma’s dat mensen met relatief lichtere problematiek door de gemeente zelf worden bemiddeld om vervolgens bij het reguliere mkb terecht te komen. Sociale firma’s zouden graag zien dat mensen met hogere loonwaarde ook gestimuleerd worden om werk te zoeken bij sociale firma’s en dat de gemeente zich inspant om hen toe te leiden.’

Aan de andere kant is er bij mensen angst om de uitkering kwijt te raken, door aan het werk te gaan. ‘Mogelijk dat een garantie van de gemeente bij terugval al voldoende zekerheid geeft om mensen in vaste dienst te nemen’, zo wordt in het onderzoek gesuggereerd.

Het rapport ‘Een verkenning sociaal werkkoepeel’ is een inventarisatie die vele oplossingen aanreikt om de instroom naar sociale ondernemingen te versnellen. “Het was een positief onderzoek”, vindt Van de Burgt. “Er kan van alles beter, zeker, maar de wil is bij iedereen aanwezig.” In Amsterdam gaan de partijen elkaar ontmoeten in ‘Sociaal Werkkoepeel’. Misschien nog wel belangrijker is dat de organisaties eensgezind blijken te zijn over een gezamenlijke missie: het behalen van een zo groot mogelijke sociale impact door het bieden van werk aan mensen met een arbeidsbeperking. ■

Website

De Omslag met onderzoek naar instrooming

Stichting DOEN ondersteunt met een bijdrage van de Vrienden-Loterij zo’n 130 sociale ondernemingen, ondernemingen die werken met mensen die anders moeilijk aan het werk komen, zoals bijvoorbeeld De Prael. Deze ondernemingen slagen er goed in om mensen weer volwaardig mee te laten draaien in de maatschappij. Soms door middel van een dagbesteding, vaak als opstapje naar een baan buiten de sociale onderneming. Wat je bij al deze sociale ondernemingen ziet, is dat zij naast het sociale doel óók een financieel gezonde organisatie zijn. Er is dus sprake van een verdienmodel. De eigen inkomsten waarborgen de voortgang van de onderneming en zorgen ervoor dat zij zich verder kunnen ontwikkelen. DOEN signaleert dat gemeenten niet altijd even bekend zijn met de potentie van deze ondernemingen om mensen die langdurig langs de kant staan op duurzame wijze weer mee te laten doen in de maatschappij. Naast problemen met inkoopbeleid hebben deze ondernemingen ook in toenemende mate te kampen met problemen rond de instroom van werknemers. DOEN roept gemeenten op hier oog voor te hebben en maatregelen te nemen waar mogelijk.

Website Stichting DOEN

- TEKST JAN BOM EN ANDEREN
- FOTOGRAFIE CHRIS DE BODE EN P+ PEOPLE PLANET PROFIT
- ART DIRECTION BUREAU BOUDEWIJN BOER EN STUDIO 10
- UITGEVERIJ ATTICUS BV
- WWW.P-PLUS.NL